

en vochtige plaatsen. Breda, Oudenbosch. Wageningen, Winterswijk, Eibergen, Zutphen, Voorst, Nijkerk. Utrecht. Deventer, Borne, Delden, Kampen. Groningen. Koehool, Franeker, Giekerk, Joure, Dronrijp, Dongjuun, Dokkum, alle Noordzee-eilanden behalve Rottum, Wieringen, Enkhuizen, Callantssoog, Petten, Beverwijk, Velzen, Overveen, Haarlem,

Sparendam, Amsterdam, Abcoude, Muiderberg. Noordwijk, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Endegeest, Den Haag, Delft, 's-Gravesande, Staalduin, Rotterdam, Delftshaven, Schouwen. Geheel Zeeland behalve St. Filipsland.

H. HEUKELS.

Vragen en Korte Mededeelingen.

Amsterdamsche Entomologische Club.

Bijeenkomst op 29 October 1899, onder voorzitterschap van Dr. J. Th. Oudemans. Aanwezig 19 leden.

De heer Boon vertoont nesten van een behangersbijtje (*Megachile*), zooals hij die op Texel in den grond heeft aangevonden; verder gallen van een nieuw galmugje, *Cecidomyia terminalis* (ook door den heer Van Kampen gevonden), mierenleeuwen uit Laag Soeren in alle stadiën van ontwikkeling en rupsen van *Sphinx ligustri* alsmede *Paniscus cephalotes*. Omtrent mierenleeuwen wordt de vraag geopperd, of ze veel voorkomen: volgens de ondervinding van verschillende leden zijn ze in Gelderland op sommige plaatsen zeer talrijk aan te treffen. De mierenleeuw is niet bang voor de groote roode boschmier, maar bemoeit zich niet gaarne met oorwormen. Verder brengt de heer Boon in herinnering, dat de heer Teunissen vroeger heeft waargenomen, hoe de nommervlinder (*Vanessa atalanta*) een hommeltachtigvolgde en vermeldt nu, dat hij den Parelmoervlinder (*Argynnis lathonia*) alle insecten, die hem nabij kwamen, heeft zien wegjagen, totdat een tweede *Argynnis* zich bij hem voegde. De heer Oudemans vermeldt hierbij eene mededeeling van den heer Piepers, die in Indië eveneens dergelijke feiten bij groote dagvlinders waarnam.

De heer Van Kampen vertoont gallen van een snuitkevertje, *Mecinus collaris*, op *Plantago maritima*, vervolgens een treksprinkhaan (*Pachytillus*), gevangen op een binnenplaats te Amsterdam, en eindelijk eenige raadselachtige witte spinseltjes, gevonden op grasbladeren bij Bloemendaal op 8 October 1899.

De heer Ceton stelt ter bezichtiging een kweek van *Papilio machaon*, waarbij bij verschillende exemplaren de gele vlek uit den bovenhoek van den voorvleugel langzamerhand verdwijnt; verder rups en poppen van *Sesia tipuliformis*, te Bodegraven in aalbesentwijgen gevonden, benevens een groote roofvlieg, *Asilus crabroniformis*, een eikenboktor, te Amsterdam gevangen en vliegenlarven — van een *Tipulide*-soort — onder boomschors aangetroffen.

De heer Heimans vertoont een aantal levende mierenleeuwen, kleiner en anders geteekend dan die van den heer Boon, nesten van de Dwergmuis en van Valdeurspinnen, poppen van den Doodshoofdvlinder, gallen van *Cynips calicis* uit Velp, en een merkwaardige vervorming van een veldslaplant, waarschijnlijk veroorzaakt door *Phytoptus*.

De heer D'Ailly heeft een aantal prachtige waterverfteekeningen van vlinders medegebracht, door den schoutbij-nacht Verheull vervaardigd; het zijn de origineelen, waarnaar de platen in *Sepp* gemaakt zijn.

De heer Docters van Leeuwen vertoont verschillende gallen en galwonders en wel *Neuroterus tricolor* en zijn agamen vorm *Neur. fumipennis*, waarvan de gallen merkwaardigerwijze aan de bovenzijde der bladeren zaten, verder *Neur. leviusculus*, *Dryophanta folii*, dan *Cynips collari*, gallen met wespen en inquilinen, gallen van *Diplosis loti* met eenige bewoners en onbekende gallen op *Viola* en ten slotte gallen van *Biorrhiza aptera* met zijn geslachtelijken vorm *B. terminalis*, uit welke gallen gekweekt waren: echte galwespen ♀ en ♂, inquilinen, parasieten, een wants, snuitkeverlarven en eenige microlepidoptera, welke alle in afwijking van opgaven van andere waarnemers reeds in hetzelfde jaar als de echte bewoners te voorschijn kwamen.

De heer Jaspers vertoont een doos met prachtige exotische kevers, waaronder de bekende Goliathkever.

De heer Oudemans doet eenige mededeelingen over parasieten op rupsen, in het bijzonder over de larven van *Paniscus cephalotes* op *Harpypia vinula*. De eieren der genoemde sluipwesp worden zeer stevig op de huid der rups bevestigd, zoodat zij bij eene eventueel nog plaats vindende vervelling niet worden afgeworpen. Zij komen zeer kort

voor het inspinnen der rups uit; de jonge larve blijft met 't achterlijf in de eischaal zitten. Het aantal wespen, die uitkomen, is geringer dan dat der eieren; 't is nog niet opgehelder, waardoor dit komt, waarschijnlijk dooden de larven elkander. Daarna laat de heer Oudemans eenige teekeningen zien van keverlarven en albinistische variëteiten van het vuurvlindertje (*Polyommatus phlaeas*) nl. vier exemplaren met ten deele bleeke vleugels, gevangen bij Amsterdam, en een voorwerp uit Drente, tot de geheel geelwitte var. *Schmidti* behoorend.

T.

Bijeenkomst op 18 November 1899, onder voorzitterschap van Dr. J. Th. Oudemans. Aanwezig 21 leden.

De heer De Meijere doet nadere mededeelingen omtrent de *Cecidomyide*, door hem bij Bodegraven ontdekt, en vertoont de imagines, uit de larven verkregen. Deze zijn van verschillende vorm, nl. ♀ en ♂ met goed ontwikkelde vleugels, ♂ met kleine vleugels en ♀ zonder vleugels. Behalve teekeningen van deze galmug, vertoont de heer De Meijere nog een bladluizen-etende *Cecidomyide*, een *Syrphiden* larve, die, in plaats van met bladluizen, zich was gaan voeden met een rups, nog wel van *Harpypia vinula*; en een schoone verzameling van vliegen met hommelachtig uiterlijk.

De heer Jaspers vertoont weer een doos met zeer fraaie exotische kevers, waaronder allermerkwaardigste vormen aanwezig zijn.

De heer Van Hall vertoont een zwam, *Cordiceps militaris*, op een rups van *Agrotis*, gevonden bij Bloemendaal en *Cordiceps robertiana* op *Hepialis virescens*.

De heer Raadt deelt mede, dat door hem proeven zijn genomen omtrent de ademhaling van *Hydrophilus piceus* en dat deze torren bij storting van de gewone ademhalingsmanier ook op de wijze van *Dytiscus* met behulp der dekschilden kunnen ademen. Een *Hydr. caraboides* heeft eieren gelegd bovenop een stuk kurk, inplaats van in een nestje, maar toch daarnaast nog een mast opgericht.

De heer Polak laat een ovarium van *Catocala nupta* zien in verband met de ontwikkeling der eieren en deelt mede, dat hij bezig is, een lijst van vlinders, in en om Amsterdam waargenomen, samen te stellen. Daaruit blijkt, dat de Amsterdamsche vlinderfauna minstens wel 250 soorten rijk zal zijn (alleen *Macrolepidoptera*).

De heer Van Kampen laat gallen van *Cecidomyia poae* aan *Poa nemoralis* zien.

De heer Boon vertoont rupsen en vlinders van *Smerinthus tiliae*, waaronder een, die in 't geheel geen groen in de vleugels heeft (de var. *brunnea*), verder vlinders uit de *Ortholitha*-rupsen, die hij in 't voorjaar aan 't Merwedekanaal vond; deze hebben in 't geheel niet van parasieten te lijden gehad, wat dr. Oudemans tot de gevolgtrekking brengt, dat deze vlindersoort zich dan pas hier gevestigd heeft. Verder laat de heer Boon zien: een rupsje van *Halias clorana*, een reusachtige kniptor (exotisch), levend gevangen in een droge regenton te Amsterdam, een dennessnuit uit aanspoelsel, een luisvlieg van de gierzwaluw en rupsen van *Nonagria typhae* met kleur-varieerende vlinders.

De heer Uitterdijk laat een *Smerinthus tiliae* met zeer ongelijk geteekende vleugels zien.

De heer Oudemans vertoont ronde witte kogeltjes, die in groote hoeveelheid onder een tapijt waren aangetroffen. Het waren cocons van eene Gaasvlieg; zij worden door het dier in twee helften gesponnen en deze helften naderhand met elkander vereenigd; verder een aantal voorwerpen van *Amphidasis betularia* met overgangen van den zuiver typischen tot den melanistischen vorm (*doubledayaria*) en een interessante verzameling van hommels, bijen en wilde bijen, vertegenwoordigende de verschillende manieren, waarop deze insecten hun stuifmeel naar huis dragen.

T.